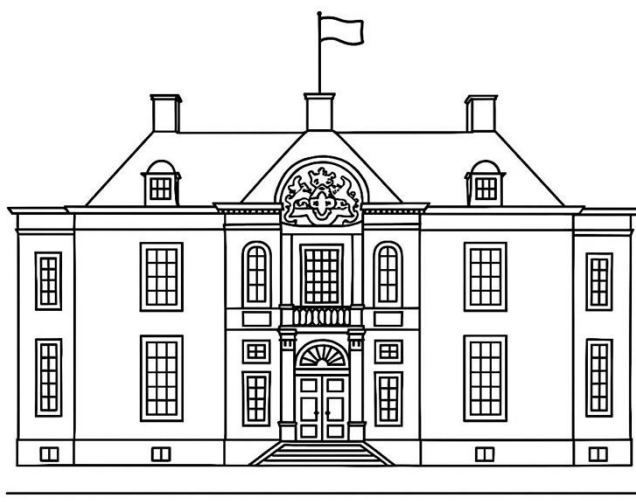

STICHTING KASTEEL MIDDACHTEN

Jaarverslag 2025

Bestuurssamenstelling

De bestuurssamenstelling is in 2025 ongewijzigd. Het bestuur bestaat per 31 december 2025 uit mevrouw C.S. Wijnaendts-André de la Porte en de heren B.W.L. Boreel (voorzitter), F.W.F.L. Graf zu Ortenburg (secretaris), H.T.E.M. Rottinghuis (penningmeester), V.C.W. Graf zu Ortenburg, D. van Krugten en P.A.J. Roelofs.

Er heeft geen herbenoeming plaats gevonden conform het rooster van aftreden.

Raad van Advies

De Raad van Advies bestaat per 31 december 2025 uit de heren D. baron van Asbeck en N.W. Conijn (tevens conservator van Middachten).

Bestuursactiviteiten

Het bestuur vergaderde in 2025 op 17 maart, 17 juni en 3 november. Bij deze vergaderingen was G.A. Gräfin zu Ortenburg als gast aanwezig, de heer A.T. Fennema uit hoofde van zijn functie als rentmeester van Middachten en mevrouw M. Petrie uit hoofde van haar functie als beheerder buitenplaats aanwezig. Tijdens elke vergadering wordt de voortgang van het onderhoud aan de collectie, de projecten in het kader van de Iconenregeling, het archief, de ontwikkelingen op het landgoed en de voortgang van de monografie besproken. In het kader van dat laatste onderwerp wordt in de vergadering van 17 maart aangekondigd dat de heer Boreel het voorzitterschap van de stuurgroep monografie van professor Hanneke Ronnes zal overnemen omdat zij gezien haar drukke werkzaamheden haar voorzitterschap moet neerleggen. Rentmeester Fennema geeft een presentatie over de ontwikkelingen binnen de landbouw op Middachten en de kansen en knelpunten die zich daarbij voordoen.

In de vergadering van 17 juni wordt uitgebreid gesproken over het archiefvraagstuk. Daarover is een notitie opgesteld door het Gelders Archief dat een verdere leidraad moet zijn voor het ordenen en beheren van het archief op Middachten.

Het collectiebeheer wordt soms bemoeilijkt omdat ambachten verdwijnen, daarbij valt te denken aan het onderhoud aan rijtuigen en klokken. De vergadering is afgesloten met een gezamenlijke lunch.

In de vergadering van 3 november wordt er onder meer gesproken over de ontwikkelingen in de Uiterwaarden. Rentmeester Fennema is ervan overtuigd dat op de lange termijn, daarbij wordt gedacht aan een periode van meer dan 30 jaar, de landbouwfunctie onder druk komt te staan. Het is verstandig om een back-up portefeuille op te bouwen in gebieden waar restricties veel minder zijn. Actueel zijn de 500 meter stikstofstroken rondom de Natura-2000 gebieden. Die strook loopt ook dwars over het landgoed. De vraag is wat dit gaat betekenen voor het grondgebruik en evenementen.

Financiën

De exploitatie kende over 2025 een positief resultaat met € **217.092** (in 2024 was het resultaat € 118.624).

De exploitatie van de stichting is sterk afhankelijk van de deelneming in Landgoed Middachten B.V. De B.V. sloot het boekjaar af met een positief resultaat van € **131.758** (in 2024 bedroeg het resultaat € 96.721)

Grondeigendom

De stichting heeft de in de afgelopen jaren ontvangen gelden uit het fonds Natuurcompensatie stadsbrug Nijmegen, en dividenduitkeringen van Landgoed Middachten B.V. belegd in landbouwgronden. Gedurende 2025 deden zich geen gunstige aankoopgelegenheden voor. Per 31 december 2025 heeft de stichting 48,0279 hectare in eigendom. Deze gronden zijn verpacht en gelegen rondom Drempt, Didam, Leuvenheim en in de gemeente Rheden.

Fondsen en donaties

Ook in 2025 ontving de stichting diverse donaties. Ten behoeve van de doelstellingen van de stichting is € 23.750,- van de Maecenata Foundation ontvangen.

In 2024 is gestart met de fondswerving ten behoeve van het onderzoek en publicatie van de Monografie van Middachten. De bedoeling is om dit boek in 2027 uit te geven. In 2025 is hiervoor een toezegging van ruim € 65.000,- ontvangen van Cultuurfonds, Constantijn van Nispen Fonds, Fonds Nederlandse Adel, Stichting Fonds A.H. Martens van Sevenhoven, Provincie Gelderland, gemeente Rheden, Stichting Zabawas, Stichting Twickel, en enkele bedrijven. Daarnaast zegde de stichting zelf een bijdrage van € 20.000,- toe en de Vrienden van Middachten een bijdrage van € 10.000,-. Hiermee is de financiering van de uitgave nagenoeg rond.

Bestemmingsfonds tuin

Vanuit het bestemmingsfonds tuin, dat is gevuld vanuit een nalatenschap, zijn in de afgelopen jaren diverse bijdragen gedaan t.b.v. tuin en park. Gedurende 2025 zijn geen uitkeringen gedaan. Het bestemmingsfonds is nu nog € **95.394,-** groot en zal in de komende jaren verder worden besteed ten behoeve van tuin en park.

Beheer en restauratie van het interieur

De stichting heeft de zorg voor de inboedel in kasteel en bijgebouwen. Gedurende 2025 zijn er de nodige restauraties en projecten uitgevoerd.

Schilderijen in betimmering

Alhoewel de zorg van het vaste interieur niet tot de verantwoordelijkheid van de stichting hoort, is de stichting nauw betrokken bij de restauratie van de in de betimmering opgenomen onroerende schilderijen in de eetkamer. Nadat de restauratie in 2023 is gestart, is in het afgelopen jaar het portret van prins Eugenius van Savoye hersteld en teruggeplaatst. Op dit moment worden de laatste twee portretten van Reinhardt van Reede en zijn grootvader Godard Adriaan van Reede aangepakt en zullen deze in de loop van 2026 worden teruggeplaatst.

Textielrestauratie atelier

Het textiel restauratieatelier vormt een belangrijke rol in de zorg voor het behoud van het textiel dat essentieel is voor de authenticiteit en uitstraling van het interieur. In het restauratieatelier wordt wekelijks door een 6-tal dames gewerkt.

Het herstel van de stoffering van het zeventiende-eeuwse hemelbed is een omvangrijk project waar twee dames vele jaren aan werken en dat in de loop van 2026 zal zijn afgerond. De dames van het textiel restauratieatelier worden begeleid door de textielrestaurator mevrouw Josien Verdegaal.

Voorts wordt door enige dames gewerkt aan ogenschijnlijk kleine maar belangrijke elementen voor de sfeer en historische karakter van het interieur, salonkussens en speldenkussens. Textiel is een kwetsbaar onderdeel van de collectie op Middachten dat veel zorg vereist.

Inventarisatie

Het belang van een goed gedocumenteerde en geïnventariseerde collectie is van onschatbare waarde. Door inventarisatie wordt geleidelijk aan inzicht verkregen in de collectie, variërend van de fotocollectie, waar wekelijks drie dames werkzaam zijn, tot onder meer documenten, charters en correspondentie. Maar ook de inventarisatie van de bibliotheek, waar wekelijks met grote zorgvuldigheid door twee vrijwilligers wordt gewerkt, vordert gestaag en draagt bij aan de mogelijkheid tot wetenschappelijk onderzoek.

Ezelwagen

Middachten heeft sinds enige tijd een ezelwagen in bruikleen van Stichting Kasteel Amerongen. Deze ezelwagen bevond zich oorspronkelijk op Middachten, is in authentieke, maar slechte staat van onderhoud. De stichting voelt zich verantwoordelijk voor herstel en wil dit bijzondere collectiestuk graag behoeden voor verder verval. Na overleg heeft Stichting Kasteel Amerongen besloten om de ezelwagen te schenken aan de stichting. De stichting spant zich nu in om fondsen te werven zodat de ezelwagen kan worden gerestaureerd en straks in volle glorie kan worden getoond aan het publiek.

Overige werkzaamheden

Gedurende het jaar zijn een aantal kleinere herstelwerkzaamheden uitgevoerd en enkele kleine keramiek en glasobjecten. Ook ondergingen enkele tafelklokken en pendules onderhoud in het atelier van Melchert Spaander in Zutphen.

Een tweetal 18e eeuwse spiegels uit Augsburg uit de zaal is in het atelier van Bruys en Streep in Haarlem volledig gerestaureerd.

Monografie Middachten

Gedurende 2025 is er een goede voortgang gemaakt met dit voor Middachten zeer belangrijke en omvangrijke project. De schrijvers voor de verschillende bijdrages zijn gecontracteerd en gedurende het jaar aan het werk gegaan om hun bijdrage op te stellen. Ook met de beoogde uitgever WBooks is een contract getekend. Volgens de huidige planning zal de Monografie Middachten voor de zomer van 2027 gereed zijn.

De 4 hoofdstukken, die allen een eigen tijdvak beschrijven, en de ruim 30 themateksten, zullen gezamenlijk een gedegen en wetenschappelijk verantwoord overzicht van de geschiedenis van Middachten en haar bewoners geven.

Ook zijn er goede stappen gezet met betrekking tot de financiering. De begroting is op dit moment gedekt door bijdrages van een groot aantal sponsors. Daarbij heeft Stichting Kasteel Middachten een bijdrage van € 25.000,-, inclusief de startbijdrage van € 5.000,-, toegezegd.

Gedurende 2025 is de heer B.W.L. Boreel voorzitter van de Stuurgroep geworden en heeft daarbij de plaats van Hanneke Ronnes overgenomen. De Stuurgroep is een aantal keren bijeengewees in 2025 om de voortgang te bespreken en waar noodzakelijk keuzes te maken. De stuurgroep wordt daarbij ondersteunt door de Projectcoördinator Helene Bremer.

Verduurzaming en brandveiligheid huis

Gedurende 2025 zijn de plannen voor ‘verduurzaming energievoorziening’ in het kader van de Iconensubsidie voor het huis uitgewerkt. Er wordt gestreefd naar het plaatsen van zonnepanelen in combinatie met luchtwarmtepompen in 2026.

Activiteiten

2025 was een jaar vol met verschillende activiteiten, besloten ontvangsten en publieksevenementen. De *faunadag* was net als voorgaande jaren een goede publiekstrekker. De geweeientoonstelling, stands, demonstraties en lezingen kunnen zich nog steeds in goede belangstelling verheugen. Er waren nog meet grote publiekstrekkers waaronder de Moestuinbeurs, zomerconcerten en een brocantefair en als slotstuk de jaarlijkse kerstopenstelling.

Hieronder worden enkele activiteiten uitgelicht.

Jaarthema: Von Siebolds plantenkracht op Middachten

Avonturier, arts en botanicus Philipp Franz von Siebold bracht in de 19e eeuw meer dan 700 plantensoorten van Japan naar Nederland. Veel van deze exotische planten, zoals de hortensia, camelia en Japanse anemoon, bloeien in de tuinen Van Middachten. Aan veel van deze planten werd een geneeskrachtige werking toegeschreven. Hieraan is een expositie vormgegeven die in samenwerking met het Sieboldhuis en de Hortus in Leiden tot stand is gekomen. Prachtige botanische illustraties uit Flora Japonica zijn getoond in de orangerie en gaven inzicht in hoe

wetenschappers en kunstenaars deze flora destijds vastlegden. De gedetailleerde fotografie van Günter Beck in Flora Japonia Photographica bracht ze opnieuw tot leven. Bezoekers konden middels een audiotour langs een aantal van deze geneeskrachtige planten een route door de tuin lopen.

In het kader van het jaarthema was er op 12 september een Siebold conferentie in het onderhuis en verzorgde bestsellerschrijfster Annejet van der Zijl op 16 september een lezing in de orangerie over haar boek *De Zwevende Wereld*; een dubbelbiografie over de verbonden levens van Von Siebold en zijn dochter.

Dag van het Kasteel

Het thema van de Dag van het Kasteel was 'Naar buiten'. Dat thema sloot mooi aan op de expositie rondom de Von Siebold planten op Middachten. In het kasteel waren rondleidingen. In totaal bezochten 124 mensen op deze dag het huis.

De Moestuinbeurs

Het laatste weekend van maart streek de Moestuinbeurs neer op het landgoed. Een ontmoetingsplek voor iedereen met interesse in eetbare tuinen. De Moestuinbeurs bood drie dagen vol kennis en inspiratie rondom moestuinieren, een heel passend evenement voor Middachten.

De enorme populariteit van moestuinieren was terug te zien in het succes van De Moestuinbeurs. Het trok in totaal bijna 11.000 bezoekers naar Middachten. Er waren lezingen, wildplukwandelingen, live-demonstraties, theatervoorstellingen en workshops en meer dan 100 standhouders, ook Middachten had haar eigen stand in het onderhuis.

Daarnaast werden er rondleidingen georganiseerd door de tuinen en het kasteel, verzorgd door de eigen vrijwilligers/gidsen van Middachten.

Tuinconcerten

In samenwerking met De Zoomerij Dieren zijn tijdens de zondagen in juli opnieuw de traditionele zomerconcerten georganiseerd in hey groene theater. Er waren aansprekende namen als Spinvis en Alex Roeka, vele bezoekers kwamen naar Middachten voor het bijwonen van ene concert.

Handboogevenement

In oktober vond voor de tweede keer het handboogevenement van de *Dutch Bowhunting Clan* plaats. Hierbij werd ook gekampeerd op de kasteelweide. Gedurende twee dagen volgden de 230 deelnemers een wedstrijdroute over het landgoed, waarbij op opgestelde doelen werd geschoten. Het betrof een besloten evenement.

Kerstopenstelling

In 2025 trok de traditionele kerstopenstelling vele bezoekers, ruim 18 % meer dan het jaar ervoor. De vertrekken van het kasteel waren sfeervol aangekleed met kerstbomen en bloemstukken. Op het voorplein en in de bijgebouwen vond een kerstmarkt plaats. Dit jaar zorgden een groot aantal koren en een studentenorkest voor de muzikale omlijsting op het voorplein, en al jaren vertrouwd in het kasteel harpiste Janne-Minke Nijp. De kerstopenstelling is een voor Middachten groot evenement dat alleen door de inzet van bijna 100 vrijwilligers mogelijk is.

Samenwerking regionale partners, opleidingen en wetenschappelijk onderzoek

In het voorjaar zijn verschillende excursies voor studenten bos- en natuurbeheer van Wageningen Universiteit, Van Hall Larenstein en de Middelbare Bosbouwschool Yuverta gehouden. Gedurende het gehele jaar liepen stagiaires van Yuverta stage op het landgoed.

In maart verzorgde de rentmeester een excursie voor leden van IVN, afdeling Oost Veluwezoom naar de bijzondere voorjaarsflora in de bronbossen van het landgoed.

In juni waren studenten van de RUG een week te gast op Middachten. Na een introductie die werd verzorgd door Middachten, hebben deze studenten onder leiding van professor Hanneke Ronnes zich verdiept in het bosbeheer dat door de eigenaren en rentmeesters in de afgelopen honderd jaar is uitgevoerd. Dit leverde een interessante tijdlijn met een weerslag van maatschappelijke ontwikkeling op. Een andere groep studenten deed onderzoek naar de perioden dat het kasteel verhuurd was.

Op 26 juni presenteerde Marieke Roggeveen, docent Hogeschool van Hall Larenstein haar eindscriptie onder de titel 'naar een circulair landschap op Middachten'. In het kader van een Master Circulaire Economie aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen, verrichte Marieke gedurende twee jaar onderzoek naar de duurzame ontwikkelscenario's op Middachten.

Op 27 september verzorgde de eigenaar en rentmeester een lezing met excursie voor jonge leden van de Federatie Particulier Grondbezit. Het thema was natuurbeheer op het landgoed. Na enkele lezingen en een korte film over de bronbossen, verplaatste het gezelschap zich per fiets over het landgoed.

Bezoekersaantallen

De bezoekersaantallen zijn t.o.v. 2024 zijn gestegen met ca 10.000 bezoekers. Dat is grotendeels toe te schrijven aan de Moestuinbeurs, een driedaags evenementen dat in totaal bijna 11.000 bezoekers trok. Ook de kerstopenstelling trok meer bezoekers dan in 2024. Bezoekers aan het huis, zowel voor rondleidingen als op eigen gelegenheid, neemt echter af. Het aantal mogelijkheden daartoe is beperkt tot zondagen in juli en augustus en enkele bijzondere openstellingsdagen met de Dag van het Kasteel en Open Monumentendag. De belangstelling van grote (buitenlandse) groepen voor rondleidingen neemt af.

Bezoekersaantallen	2025	2024	2023	2022	2021
Reguliere activiteiten					
Huis, zomeropenstelling	515	679	609	745	
Tuinopenstelling	2.095	1.823	1.459	1.791	4.184
Dag van het Kasteel	124 (rondl K)	101 (suppoosten)			
OpenMonumentendag	131 (rondl K)	195 (rondl K)			
Rondleidingen huis/tuin	364	778	916	543	575
Concerten	1.191	949	529	600	270
Kerstopenstelling	9.162	7.724	8.763	7.301	
Faunadag	2.200	2.500	2.550	0	
Huwelijken en zakelijke ontvangsten	795	365	500	655	1.050
Erfgoedlogies	178	222	188	376	142
Zomermarkten in de laar (o.a. Brocantefair)	6.000	6.000	4.100	2.000	4.000
Buitenplaats vrije wandeling (schatting)	28.500	28.500	28.500	28.500	28.500
Subtotaal	51.255	49.836	48.114	42.511	38.721
Incidentele evenementen					
Land Rover Club			1.200	-	-
De Moestuinbeurs	10.600				
Handboogevenement	290	200			
ZOOM festival		350			
Theatervoorstelling Smeedwerk		315			
Goldwing Treffen		600	600	-	-
Magisch Verhalen festival		1.300			
Brocante markt		Zie zomer- markten	2.000		
Subtotaal	10.890	2.765	3.800	0	0
Totaal aantal bezoekers	62.145	52.601	51.914	42.511	38.721

PR & Media

Op diverse sociale media is Middachten actief. Berichten worden goed gelezen en geliket. Met name het aantal volgers op Facebook en Instagram groeit nog steeds. Op die kanalen is Middachten dan ook het actiefst.

Facebook:	3932	(2024)	>	4342	(2025)
Instagram:	2445	(2024)	>	3101	(2025)
LinkedIn :	352	(2024)	>	455	(2025)

Nieuwsbrieven

In 2025 zijn er twee nieuwsbrieven verstuurd. Per 31/12/25 zijn er 2.223 abonnees.

Persberichten

Van alle activiteiten zijn weer persberichten gemaakt en verstuurd naar de regionale media. Die worden bijna altijd geplaatst en leveren veel free publicity op. Het blad Monumentaal heeft een uitgebreid artikel geweid aan de kerstvoorbereidingen op Middachten.

Overige exposure

In De Gelderlander was een artikel gewijd aan de vrijwilligers op Middachten, mooi dat er op deze manier aandacht was voor deze belangrijke groep op Middachten. In het NRC-Handelsblad verscheen een mooi artikel over onderzoek dat een groep studenten van de RUG elk jaar komt doen op Middachten.

Personeel

De conservator is gemiddeld twee dagen per week actief t.b.v. onderhoud in de vorm van begeleiding van het huispersoneel, restauratie en inventarisatie van de inboedel. Zonder de inzet van de vele vrijwilligers zou dit werk niet mogelijk zijn.

Naast de huismeester verrichten gemiddeld 2 personen (ca. 1,2 fte) schoonmaakwerkzaamheden en kleine onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van collectiebeheer in kasteel en bijgebouwen. Periodiek worden aanvullende krachten ingezet voor de grote schoonmaak. Bij activiteiten kan Middachten een beroep doen op een aantal vaste oproepkrachten. Vanaf april is de rol van beheerder buitenplaats weer ingevuld. Taken met betrekking tot ontvangsten en kleine evenementen zijn naar het secretariaat verhuisd, daar is met ingang van 15 mei een tweede kracht aangenomen (0,4 fte)

De PR wordt in nauwe samenwerking met de organisatie verzorgd door een ingehuurd kracht (een halve dag per week). Op basis van extra uren verzorgd deze kracht ook grotendeels de inhoud en uitwerking van de jaarlijkse expositie in de oranjerie.

Vrijwilligers

Zonder de inzet van vrijwilligers is de openstelling van huis en tuin niet mogelijk. Gelukkig blijft het aantal vrijwilligers op peil en kunnen wij ieder jaar nieuwe vrijwilligers verwelkomen. Aan het einde van het jaar kende Middachten 144 vrijwilligers (in 2024 141), dat wil zeggen 109 actieve vrijwilligers, 11 vrijwilligers met een incidentele beschikbaarheid, 11 vrijwilligers vanuit de Bekenstichting en 13 vrijwilligers met een bijzondere status. Deze laatste groep wordt gevormd door vrijwilligers die zich lang voor Middachten hebben ingezet maar nu een hoge leeftijd hebben bereikt en/of fysiek te grote beperkingen hebben gekregen. Met hen blijft Middachten een warme band onderhouden.

Er zijn verschillende vrijwilligersgroepen die een aparte activiteit voor hun rekening nemen. Elke groep wordt gecoördineerd door een van de vrijwilligers, in nauw overleg met de coördinator vrijwilligers en de organisatie van Middachten. Zo zijn er de rondleiders, is er een groep gastvrouwen en gastheren van de oranjerie, een aantal vrijwilligers die in het najaar de jams klaarmaakt, vrijwilligers die zich inzetten voor inventarisatie en onderhoud van de collectie en een ploeg die de beken in het park onderhoudt. Onder leiding van de conservator houdt een groep vrijwilligers zich bezig met inventarisatie en onderhoud van de inboedel en wordt textiel hersteld of vernieuwd.

Eens per twee jaar vindt er een vrijwilligersuitje plaats. In 2025 werd er een bezoek gebracht aan slot Zuylen. Op een stralende dag werd een grote groep vrijwilligers met koffie en gebak ontvangen in de oranjerie waarna er huis- en tuinrondleidingen volgden. Op een prachtige plek in de tuin werd een lunch aangeboden. Met de bus werd daarna de reis terug naar Middachten aanvaard.

Het is belangrijk dat er tussen de vrijwilligers, de familie en de professionele organisatie een goede binding en communicatie is. Gedurende het jaar zijn er weer een tweetal vrijwilligersbijeenkomsten georganiseerd waar de vrijwilligers werden geïnformeerd over het reilen en zeilen op Als dank voor twaalf en een half jaar vrijwilligerswerk ontvingen 5 vrijwilligers een speldje.

Aldus vastgesteld te Middachten d.d. 1 juni 2026,

Jhr. B.W.L. Boreel
(voorzitter)

F.W.F.L. Graf zu Ortenburg
(secretaris)